

vilde vedblive, ved at hde Offer og andre Afgifter, at give Bewiis paa deres Erkjendtlighed imod den Præst, som tilfredsstillede deres Ønsker. Det blev jo derfor ogsaa tilføiet, at det skal staae de geistlige Embedsmænd frit for at modtage, hvad der uden Foranledning fra deres Side frivilligt maatte blive hdet dem, for at man ikke skulde anvende paa dette Forhold den Bestemmelse i den nye Straffelov, hvorefter det er Embedsmænd forbudt at modtage Gaver. Som sagt, det er ingenlunde afgjort, at Offeret i sin Heelhed vil bortfalde; tværtimod haaber jeg, at det ikke vil skee; i ethvert Tilfælde er det bitterligt, at, hvad enten det falder bort eller ikke, vil, hvad der kan indvindes for de Enkelte, ikke komme Statskassen som saadan tilgode, Statskassen maatte ligesuldt vedblive at udrede større Udgifter, end den faaer ind i Indtægt igjennem Amtstuerne. Dette gjælder, forsaavidt ellers vor Beregning er rigtig og sikker; men det er atter en Ulempe, at vi maae sige, at det Overslag, der saaledes gjøres, nødbændigtis maa være usikkert. Det er aldeles umuligt forud at beregne, om det vil blive 1 eller 200,000 Rb. mere eller mindre, og under vore finantsielle Forhold at vove sig ind paa en Foranstaltning med saa tvivlsomme Følger forekommer mig at have sine meget store Betænklichkeiten. Der kan naturligtis gives det Tilfælde, hvor Sagen er saa paatrængende nødvendig, at den maa udføres, hvad det saa end koster, men dette forekommer mig ikke at være Tilfældet med den nu foreliggende Sag. Den angaaer ganske vist Formaal, som vi maae gusse meget snart maatte blive naaede. Saaledes som Geistligheden hidtil har været lønnet, bør det ikke vedblive i en lang Fremtid; men hvad vi have villet have forandret, troer jeg i en væsentlig Grad vil kunne naaes uden at udsætte Statskassen for store Tab. Det, vi have villet — ja, jeg kan dog maaskee først omtale, hvad den ærede sidste Taler nævnte, nemlig Afløsning af Tienden, som han satte saa megen Priis paa — det er, troer jeg, ogsaa et Formaal, som fra den Tid, vi fik en lovgivende Forsamling her i Landet, har ligget Mange paa Hjerte; men dette Forhold vedkommer ikke denne Lov her, det kunne vi ordne, enten vi vedtage den eller ikke, og det vil lige-

saar godt kunne ordnes, fordi Tienden bliver ved Sognene, som fordi den drages ind i Statskassen. Den Indvending, at det er Kirkens Eiendomme, hvorover Staten og den lovgivende Magt ingen Raadighed have, den troer jeg ikke længer vil komme synderlig til orde; idetmindste have vi jo idag hørt Ministeren udtale sig i Retning af, at vi havde Eiendomsretten derover, det have vi ogsaa hørt af tidligere Ministre, og samme Mening har gjort sig gjældende her i Thinget saa almindelig, at der ingen Grund er til at frygte den. Altsaa, den Sag om Tiendens Afløsning kunne vi holde ganske udenfor, thi den vedkommer ikke det Forslag, som her foreligger; men det, man har villet, er at udjævne den store Ulighed imellem Raabene, idet nogle have Indtægter til et større Beløb end det, hvormed Ministrene blive lønede, medens andre derimod blive lønede altfor lavt, idetmindste i Forhold til den Alder, hvori saadanne Mænd kunne vente at komme ind i geistlige Embeder, og i Forhold til de Offre, det havde kostet dem, inden de fik sig uddannet dertil; men denne Ulighed kan udjævnes, uden at man behøver at gaae til saa radicale Midler, som ere foreslaaede ved dette Lovforslag. Dernæst har man villet forandre Lønnens Udredelse gjennem et stort Jordtiliggende, store Præstegaardsavlinger, men for at naae dette, behøver man heller ikke at gribe til, hvad jeg især har imod, at inddrage alle Tiender i Statskassen. Fremdeles er der de uheldige Ordninger med Hensyn til Naadesaaret og Præstens Pensionsvæsen, men ogsaa dette er ligesaa vel som Offer- og Accidentsvæsenet Noget, der kan ombannes, uden at man behøver at tye til Tienderne. Det er nemlig dette, som bringer saa stor Usikkerhed tilveie, at vi saaledes ville drage Beløb til en Gjennemsnitsværdi af 1,300,000 Rb. ind i Statskassen, og paa den anden Side paatager os af dem at udrede Lønningerne til Præsterne, tilligemed Pensioner o. s. v. Lønningsmaaden kunde ordnes ganske anderledes, naar vi kun inddroge nogle af de nuværende Lønningsdele. Vi have jo saaledes f. Ex. det store Tiliggende til Præstegaarde, i Gjennemsnit ca. 8 Tdr. Hartkorn til hver Præstegaard, og i begge Udvalg have vi været af den Mening, at et Jordtiliggende af 2¹/₂